

ZEGERI BERNARDI

VAN

ESPEN

J. U. DOCTORIS ET PROFESSORIS IN
ACADEMIA LOVANIENSI

OPUSCULA VARIA

SIVE

JURIS ECCLESIASTICI UNIVERSI
PARS QUARTA

Complectens Dissertationes Canonicas, & Tractatus

De Peculiaritate in Religione & Simonia circa Ingressum Religionis.

De Instituto, & Officiis Canonorum.

De Horis Canonicis, & singulis Earum partibus.

De Simonia circa Beneficia, administrationem Sacramentorum & Celebrationem Missarum: Item de Pensionibus Ecclesiasticis.

De Dispensationibus, præsertim Matrimonialibus.

De Jure Parochorum ad Decimas & Oblationes, & de Competentia Pastoralis.

Dissertatio ad Regulam: *In Dubiis Semita tutior eligenda, cum Explanatione Regulæ Juris: In pari Delicto vel Causa potior est Conditio Possidentis.*

Repagulum Canonicum adversus nimiam Exemptionum à Jurisdictione Episcoporum extensionem, &c.

Ad Legem Juliam de Ambitu, sive de vetita Officiorum venalitate.

De pristinis Altarium, & Ecclesiarum Incorporationibus, & Donationibus, &c.

TOMUS SECUNDUS

CONTINENS OPERUM PARTES TRES POSTERIORES.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,

Ex Officina METTERNICHIANA Sub Signo Gryphi.

ANNO M. D. CC. XLVIII.

Cum Privilegio Sacre Cas. Majestatis Speciali & Permissu Superiorum.

2/22984

Z E G E R I B E R N A R D I
V A N E S P E N

J. U. D. & SS. Can. Prof. Lovan.

D I S S E R T A T I O C A N O N I C A

D E

Peculiaritate in Religione & Simonia circa Ingressum Religionis.

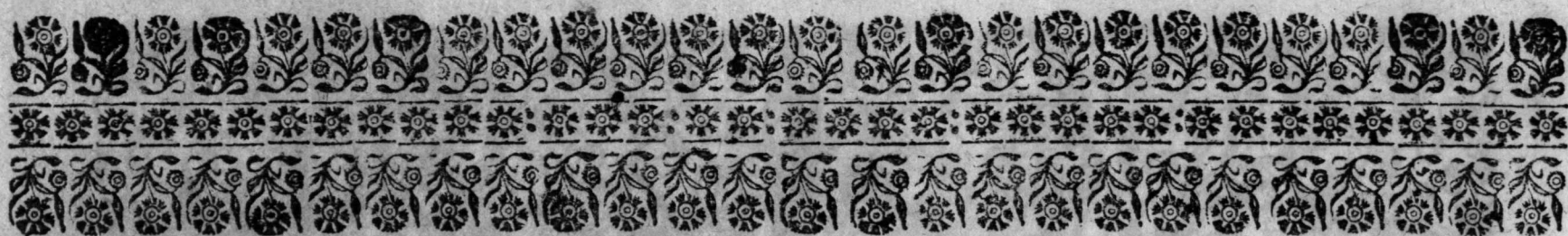
A D L E C T O R E M.

Uti de vita Fidelium ritè instituenda tractanti hac nostrâ etate duo accidere solent: Si mores corruptos ad Evangelii & Canonum puritatem reducere studeat, illicò audit Reformator, Fansenista, & si quid hisce pejus: Si quis è Clero seculari quidpiam dicat vel scribat, quod Regulares concernit, mox illud ex imminuto erga Religiosos affectu dicere vel scribere iudicatur.

Rogatum te velim Benevole Lector, ne altera harum opinionum animum tuum præoccupet, cum ad lectionem hujus mei Libelli accingeris: nihil quippe, meo quidem iudicio, Christiani Veritati & Ecclesiastica Disciplina magis inimicum istis præconceptis opinionibus. Neque enim advertunt, qui ejusmodi sunt, quod SS. Patrum auctoritatem non parùm imminuant, imò sacrosanctos Ecclesiæ Canones, Pontificum Decretales, Constitutionesque ejusmodi præjudiciis pro magna parte inutiles & frustraneas reddant.

Ut rectè de hac mea Dissertatiuncula iudicium feras, ex Evangelio, ex primæva Christianorum vivendi norma, ex sacris Ecclesiæ Canonibus, Pontificum Decretalibus iudicium formes velim. Si tamen & animum Scribentis introspicere lubet, hic alius non est, quàm ob oculos ponere, in prima quidem parte, quod Religiosæ Paupertatis voto omnis reddituum vitaliorum, similisve Peculii qualiscunque Proprietas adversetur; In altera verò parte quo pacto in recaptione ad Statum Religiosum Simonia labe contrahatur. Hæcque iterum eo fine, ut quæ pro munere meo ex Canonibus & Historia Ecclesiastica (quæ præcipua studii mei pars est) in adversaria mea retuli, publico quoque bono consecrarem. Quo fiat, ut Regularium Directores & Seculares & Religiosi in compendio habeant, quid in duobus præfatis punctis censuerit purior Ecclesiæ ætas, quid etiamnum præcipiant Synodi, & quo tandem animas sibi commissas hac in parte dirigant, ne quid in virgineo Ecclesiæ, hoc est, illo Regularium flore adulteretur.

SCOPUS
PRIMÆ PARTIS
HUIUS DISSERTATIONIS.

Propositum mihi est in prima Dissertationis parte ex verbis Christi, norma vivendi primorum Christianorum, Religiosorum Regulis, nec non Conciliorum Decretis ostendere, quod Professio Cœnobitarum seu Religiosorum in communi viventium necessario secum trahat omnimodam rerum temporalium, etiam quoad usum, in particulari abdicationem, & perfectam ac universam rerum omnium communionem.

Ex quibus facile ostendero, quod in his, quæ ad dictam abdicationem aut communionem pertinent, nulla sit penes Superiorem relaxandi potestas.

Hinc deinde consequentem esse monstrabo, quod Religiosorum nemo quidquam in usus suos particulares, nec ex consensu quidem & dependenter à nutu Superioris penes se aut tertium, seu etiam Superiorem, extra communionem reservatum habere queat.

Quo posito non difficulter proba vero quantopere solemniter, quam Religiosi Deo fecerunt, sponsioni adversentur redditus illi vitalitii, quos vel ipsi Religiosi sibi in actu Professionis, aut eorum Parentes ad usus ipsorum particulares constituunt aut reservant, cæteraque omnia peculia, quæ privatis usibus, alicujus Religiosi à reliquis Monasterii proventibus separatim tenentur.

Ne verò morbum detegere & non adferre medelam videar, nonnulla suggerere conabor, quibus malo isti tam à subditis, quam à Superioribus occurratur.

APPROBATIO.

HÆC DISSERTATIO CANONICA Authore Clarissimo Viro Domino ZEGERO BERNARDO VAN ESPEN J. U. D. nihil continet fidei aut bonis moribus adversum, sed in ea Author solidis rationibus sanctissimum Cœnobitarum institutum primævo splendore restituere, & à labe, quam nimia Religiosæ Disciplinæ relaxatione contraxerat, expurgare conatur. Optandum foret, ut eo in publicum à prælo prodeat fructu, quo ab Ecclesiasticæ Disciplinæ studiosissimo zelatore scripta est affectu. Datum Bruxellæ 4. Julii 1684.

J. DE CUYPER Can. Grad. Mechlin. Archipr. Bruxell. Librorum Censor.

LICENTIA.

Varia Opuscula Clarissimi Viri ac Domini Zegeri Bernardi ab Espen, Juris utriusque Doctoris & sanctorum Canonum in Universitate Lovaniensi Professoris, aliàs alibi typis excusa & evulgata, in Archidiecepsi Coloniensi recudi & evulgari permittuntur, Datum Colonia 12. Julii 1708.

CORNELIUS BREWER, SS. Theol. Doctor, Ordinarius & publicus Professor, Collegiatarum respectivè & Archidiaconalis Ecclesiarum SS. Severini & B. M. V. ad Gradus Canonicus, nec non primò diætæ Parochialis quoque Pastor, Librorum Censor.

INDEX

CAPITUM ET PARAGRAPHORUM.

DISSERTATIO CANONICA.

De Peculiaritate in Religione & Simonia circa ingressum Religionis.

PARS PRIMA

DE VITIO PECULIARITATIS.

CAPUT PRIMUM.

De absoluta rerum omnium temporalium in particulari abdicatione, & earum perfecta seu omnium Particularitatem excludente communione ad paupertatem Religiosam & vitam Cœnobiticam necessariis.

§. I.

Ex verbis Christi & norma vivendi primorum Christianorum ostenditur ad vitam Religiosam incommuni necessaria esse absoluta rerum omnium, etiam quoad utendi facultatem, in particulari abdicatione, & perfecta earum communio. Fol. 1

§. 2. SS. Augustini, Benedicti, aliorumque Patrum Regulas, descriptam §. anteriori absolutam rerum abdicationem & perfectam bonorum omnium communionem requirere ostenditur. ibid.

§. 3. Synodus Tridentina dictas abdicationem & communionem Regularibus servandas proponit. 2

§. 4. Ostenditur ex Decretis particularium Conciliorum, quod Synodus Trid. perfectam rerum communionem proposuerit. 3

Corollarium 1. Ex doctrina hæcenus tradita confectaneum est, peccare contra votum paupertatis illos, qui rem quamcunque ita volunt sibi esse propriam, ut aliis nolint esse communem. ibid.

Appendix ad præcedens Corollarium. E quibus dignosci possit, num Religiosus quispiam laboret vitio proprietatis aut simulata sit omnia abdicandi & in communionem reaignendi promptitudo. 4

Corollarium 2. Ostenditur ex Regulis Religiosorum, quod ne quidem dependenter à voluntate & nutu Superioris Peculia ad usus particulares alicujus Religiosi concedi aut reservari possint. 4

Corollaria ex Decreto Concilii Tridentini, quo absoluta rerum abdicatione & earum communio pro Religiosæ professionis observantia proponuntur. 5

Corollaria alteriora & magis particularia ex Corollariis præcedentibus. ibid.

§. 5. Nulla Superiorum dispensatio aut licentia particulares rerum reservationes justificare potest. 6

§. 6. Concilium Tridentinum voluit, ut res Religiosæ obvenientes, prius Superioribus tradantur, Conventui incorporentur, quam earum usus etiam facti ipsis concedatur. 7

Van Espen Opusc. Can.

§. 7. Ne detur occasio vitio proprietatis, aut communitio bonorum infringatur, inhibita est Superioribus Monasteriorum singulis Religiosis assignare certas pecuniarum taxas, ut ex eis sibi quisque necessaria conquirat. 8

§. 8. Quid Superiores observare debeant, dum usum rerum mobilium Religiosis concedunt, ne vel injustitiæ aut etiam vitii proprietatis complices fiant. 9

§. 9. Superiores tenentur allaborare, ut Religiosi sive in, sive extra Monasterium existentes, quantum fieri potest, necessaria sua ab aliena expectent voluntate. ibid.

§. 10. Cavere debet Religiosus, ne eorum, quæ ad necessitatem vel dispensationem conceduntur, quidquam possideat ut proprium, vel utatur ut proprio. 10

§. 11. Administratio bonorum stabilium etiam dependenter à nutu Superioris concedi nequit simplici Religioso, sed solis Officialibus, qui illa in utilitatem Monasterii administrant. 10

§. 12. Ostenditur, justum esse, ut administratio temporalium potius Officialibus, quam Superioribus committatur. 11

§. 13. Quenam à Superioribus in designatione Officialium veniant attendenda? 12

§. 14. Referuntur nonnulla Sacre Congregationis Decreta hæcenus dictis conformia. 13

CAPUT II.

Solvuntur objectiones, quæ adversus hæcenus dicta contra Peculia Religiosorum, etiam dependenter à voluntate Superiorum ab aliquibus formantur. 14

§. I.

Ostenditur, quod Cap. MONACHI & De Statu Monachorum, desumptum ex Concilio Lateranensi sub Alexandro III. hæcenus à me dicta potius confirmet, quam infirmet. ibid.

§. 2. Respondetur ad argumentum, quod ex Cap. fin. & Qui Clerici vel voventes Matrim. contrahere possunt, desumitur. ibid.

§. 3. Ostenditur, quam periculosum & perniciosum sit argumentum, quod in defensionem Peculiorum à communi praxi assumitur. 15

§

§. 4.

Index Capitum

- §. 4. Ostenditur non valere hoc argumentum: In aliquo Monasterio vel Ordine receditur à perfecta paupertate aut vitæ communione: ergo qui in tali Monasterio vel Ordine proficitur, non tenetur ad exactam paupertatis & vitæ communis observantiam. 16

CAPUT III.

De Remediis contra vitium Peculiaritatis.

§. I.

UT vitium Peculiaritatis efficaciter extirpetur, debent Superiores ex communi Monasterii substantia singulis Religiosis omnia necessaria placidè & benignè subministrare. 16

- §. 2. Non parum conducit ad eliminandum vitium Proprietatis exacta observatio Canonum, qui-

bus inhibetur receptio ad Ordinem ultra numerum, qui ex redditibus Monasterii, aut consuetis elemosynis ali possit. 17

§. 3. Multum conducit, ut Peculiaritatis vitium vitetur, considerare, quis rerum terrenarum usus paupertatem confitentibus conveniat. 18

§. 4. Ad eliminandum Peculiaritatem efficacissimum remedium est Religiosa charitas. 19

§. 5. Vitia, quæ ex Peculiaritate oriuntur, & præsertim ipsa Professionis violatio Religiosos movere debent, ut Peculiaritatem fugiant. 20

§. 6. Ostenditur, quòd paupertas voluntaria & perfecta vitæ communio plurima secum trahat commoda. 21

Scopus secundæ Partis. 22

P A R S S E C U N D A

De Vitio Simonie circa ingressum Religionis.

CAPUT I.

Ostenditur, communi vitium Simonie, dum exigitur temporale, ut quis ad Religionem admittatur, ubi Monasterium est sufficiens ad sustentandum ingredientem.

§. I.

Qua ratione Status Religiosus sit spiritualis, & materia Simonie. 22

§. 2. Qua ratione Status Religiosus vitæ Christiane ritè peragenda plurimum conducatur. 23

§. 3. Ex natura & conditione proventuum Monasteriorum ostenditur jus sustentationis in Monasteriis opulentis esse spiritualium annexum. 24

§. 4. Ex dictis §. 3. ostenditur, quòd sit Simonia quidpiam exigere pro statu Religioso, aut iure sustentationis, dum Monasterium est sufficiens ad sustentandum ingredientem. 25

CAPUT II.

Discutitur titulus, quo praxis hodierna multorum in Belgio Monasteriorum, quæ recipiendi Monachi dotem non solum sponte oblatam accipit, sed & exigit, ac de ea stipulatur, ab omni labe Simonie per aliquem nuper vindicari cœpit.

§. I.

Proponitur illa doctrina. 26

§. 2. Ostenditur, quòd triplici ex capite argumentum §. precedenti exhibitum primo intuitu de falsitate sit suspectum. *ibid.*

§. 3. In compendio proponitur, quid Imperator Justinianus statuerit circa successionem Monasterii in bona ipsius Monachi, & in hereditatem parentum ipsius Professi. 27

§. 4. Pro clariori intellectu Constitutionum Justiniani nonnulla annotantur. *ibid.*

§. 5. Ostenditur, quòd ex dictis Legibus Justiniani titulo transactionis, de quo P. Lupus, non possit hodierna multorum Monasteriorum praxis stipulandi dotem à recipiendis ad Religionem aut eorum parentibus, vindicari à labe Simoniacæ. 28

§. 6. Titulus transactionis, quo praxis illa stipulandi dotes à Simonia excusatur, nullatenus probatur ex Epistolis S. Gregorii. 29

§. 7. Probatur, quòd prædictæ leges vel nunquam fuerunt in Gallia receptæ, vel si aliquando obtinuerint, easdem à tempore immemoriali fuisse abrogatas. *ibid.*

§. 8. In Belgio similiter ut in Gallia præallegatæ Leges Justiniani sunt abrogatæ, nec ullatenus Monasteria succedunt ab intestato vel in bona Ingressi, vel in Parentum illius. 30

§. 9. Consuetudines & statuta, quæ Leges Justiniani circa successionem Monasteriorum abrogaverunt, reduxerunt Monasteria ad jus, quod ante Justin. obtinebat, neque immunitati Ecclesiasticæ contrariantur, & erroneè confundantur cum lege Amortizationis. *ibid.*

CAPUT III.

Ostenditur, quòd prætextu paupertatis seu insufficientiæ frequenter committatur Simonia etiam contra jus naturale & Divinum.

§. I.

Proponitur casus, quo non apparet illicitum, præveniendò nimirum jus positivum, aliquid petere pro sustentatione recipiendi ad Religionem. 31

§. 2. Sæpè committitur Simonia, etiam contra jus Divinum prætextu paupertatis: quia frequenter falsò paupertas seu insufficientia prætextitur. 32

§. 3. Ostenditur, quòd Monasteria etiam VERE insufficientia non rarò in exactione dotis incurrant Simoniam juris divini. *ibid.*

§. 4. In Compendio refertur, quid requiratur, ut etiam seposito jure positivo Regulares in petitione dotis ab ingressuro Simoniam evadant. 33

§. 5. Ex prædictis consequens esse ostenditur, quòd Ecclesia potuisset prohibere admissionem alicujus ad Religionem cum pecunia, quem sine pecunia non potuissent admittere, quia proventus Monasterii sunt insufficientes. 34

CAPUT IV.

Inquiritur, num Ecclesia prohibuerit aliquid exigere à persona recipienda ad Religionem; quando Monasterium est verè insufficiente ad alendum ingressurum.

§. I.

Proponitur breviter, quid hoc Capite probari intendam. 34

§. 2. Primum argumentum, quo probatur, Ecclesiam prohibuisse aliquid exigere ab ingressuro, etiam quando Monasterium est insufficiente, desumitur ex Canonibus Conciliorum Generalium ante Concilium Tridentinum. *ibid.*

§. 3. Se-

Et Paragraphorum.

- §. 1. Secundum argumentum pro prædicta eccle-
siæ postiva prohibitione desumitur ex *Exirav.*
SANE NE IN VINEA. De Simon. in Com-
muni. 35
- §. 2. Ut omnis planè exactio in receptione ad Reli-
gionem facilius caveatur, voluit Ecclesia, ne
plures ad Monasterium recipiantur, quam in
eodem Monasterio ali possunt. 36
- §. 3. Num Bonifacius VIII. in cap. Periculoso §.
Sanè de Statu Regul. in 5. voluerit occurrere
exactiõibus pecuniæ in receptione ad Religio-
nem? ibid.
- §. 4. Proponitur & discutitur Decretum Concilii
Tridentini. sess. 25. cap. 3. De Regularibus. 37
- §. 5. Inter cætera, quæ pro conservanda Regulari
disciplina decrevit Synodus Trid. præcipuum
merito habetur Decretum, de quo §. præceden-
ti. ibid.
- §. 6. Quid Synodus in præcitato Decreto intelli-
gat per consuetas eleemolynas? 38
- §. 7. Probatur, quod cum præcitato Decreto Con-
cilii Tridentini non consistat exactio pecuniæ à
volentibus ingredi Religionem, quando pro-
ventus Monasterii non sufficiunt, ut plures ale-
re possint. ibid.
- §. 8. Proponitur sententiã Joannis Hesselii de
Simonis circa ingressum Religionis. 39
- §. 9. Judicium Doctorum Lovaniensium super
quæstione: Num liceat pacisci de certa pecuniæ
summa sustentationi admittendi necessaria,
quando Monasterii proventus non sufficiunt,
ut admittendum sustinent. ibid.
- §. 10. Et præ: stipulandi dotem à recipiendis ad
statum Religiosum plurima nata sunt oriri in-
commoda. 40

Vindiciæ Dissertationis Canonice de Peculiaritate & Simonia.

Contra libellum R. P. WYNANTS Ord. Eremit. S. Augustini, cum reflexionibus ad definitionem
illorum, quos JANSENISTAS vocant ab eodem adductam.

CAPUT I.

De his, quæ in Libello R. P. Wynants Authore
potius quam doctrinæ Dissertationis Canonice
de Peculiaritate & Simonia, objiciuntur.

§. 1.

DE Amaritudine zeli & livore audaciore in
Exim. P. Lupum, qui Authori Dissertatio-
nis objicitur. 48

§. 2. Discutitur primâ conjectura, ex quâ R. P.
Wynants amarum zelum aut Livorem edacio-
rem in P. Lupum elicere videtur. ibid.

§. 3. Discutitur alterâ conjectura, ex quâ R. P.
Wynants amarum meum zelum ac livorem
edaciorem in P. Lupum colligere videtur. 49

§. 4. Queritur, num jure R. P. Wynants dicat,
quod Author Dissertationis appareat in secun-
da parte apertus Monachorum invalor. 50

§. 5. Num rectè mihi objiciat R. P. Wynants, quod
Scriptum meum ut Evangelium haberi volue-
rim. 51

§. 6. Num rectè mihi objiciat R. P. Wynants, quod
manum meam mittam ad alterius aratrum, &
terram, quam aro, non noverim? ibid.

CAPUT II.

De his, quæ contra doctrinam Dissertationis Ca-
nonice objiciuntur.

§. 1.

Discutitur objectio, quæ contra doctrinam de
Van Espen Opusc. Can.

§. 1. Ex dictis sequitur, quod superintendentes
personis Religionem ingressuris aut professuris
merito sollicitè inquirent, num in Monasterio,
quod hujusmodi personæ ingredi meditantur,
sæpe dictæ exactiões non frequententur. 41

§. 14. Deteguntur radices prædictarum exactio-
num. 42

§. 15. Parum consonum est prædictæ fiduciæ ob-
tinorem defectus rerum necessariorum ad ex-
actiões à Sacris Canonibus improbatas recur-
tere. ibid.

CAPUT V.

De Receptione gratuito oblatorum.

§. 1.

Ilicitum non est etiam ab ingredientibus Mona-
sterium accipere, quæ liberaliter ab iisdem offe-
runtur; nulla tamen in hac receptione cavenda
notantur. 43

§. 2. Quid de gratuita bonorum ingredientis ob-
latione ante Professionem decreverit Concilium
Tridentinum. 44

§. 3. Proponitur sententiã Petri à S. Audomaro
circa exactiõem pecuniæ pro vestibis Novi-
tiorum. 45

§. 4. Illicitum omnino esse ostenditur, ut parentes
vel propinqui ditentur ex bonis eorum, qui
Monasterium ingrediuntur. ibid.

Appendix ad primam hujus Dissertationis par-
tem. 46

Extractum ex præfato Directorio DE RELI-
GIOSA PAUPERATE. ibid.

DE VITA COMMUNI. 47

Appendix ad secundam Dissertationis partem ex
eodem Directorio Tit. De recipiendis & in-
struendis Novitiis. ibid.

vicio Peculiaritatis à nimio illius rigore forma-
tur. 52

§. 2. Num justè queratur R. P. Wynants, quod
dixerim per dogma P. Lupi everti Statum sui
Ordinis? 54

§. 3. Utrum rectè in patrocinium P. Lupi adduca-
tur quædam Resolutio Romæ anno 1680. im-
pressa vel auctoritas E. D. de Luca Sac. Rom.
Eccl. Card. ibid.

CAPUT III.

Ostenditur, quod Epistola Dogmatica Rodulfi
Abbatis S. Trudonis non contrarietur doctri-
næ de Simonia traditæ in Dissertatione Cano-
nica.

§. 1.

Regula S. Benedicti & aliæ Patrum Regule
nullatenus exactiõem dotis ab ingredientibus
aut eorum Parentibus admittunt. 55

§. 2. Ex dictis §. præcedenti & aliis, quæ in
Epistola Dogmatica Rodulfi dicuntur, ostendi-
tur, quod nec ipse aliquid à Monachando exigi
permiserit. ibid.

§. 3. Expenditur consilium à Rodulfo Religiosis
S. Pantaleonis pro cavenda Simonia in admis-
sione Patrum suggestum. 56

§. 4. Quantumvis Rodulphus aut alius etiam maio-
ris cruationis author, imò Capituli aut Con-
grega-

Index Caputum

- gregationis Statutum doctrinae Dissertationis essent contraria; inde tamen falsitas ipsius non evinceretur.* 57
- Apostrophe ad R. P. Wynants cum reflexione aliqua ad descriptionem Jansenista, quam pagina 39. Libelli sui reproducit.* 58
- §. 1. *Nomina JANSENISTÆ, REFORMATO- RIS, &c. sunt Lemures nocturni.* ibid.
- §. 2. *JANSENISTA, inquis, est homo pertinax* certis destinatisque sententiis addictus, &c. ibid.
- §. 3. *JANSENISTA, ais, si publicis admovetur, brachia dirigit contra torrentem.* ibid.
- §. 4. *JANSENISTA, ut scribis, sæpe in hæc prorumpit, Ô TEMPORA, Ô MORES. Horum occasione ostenditur, quæ sit gravissima Ecclesie persecutio.* 59
- §. 5. *Reflexio ad cætera in descriptione Jansenistæ adducta.* 60

A P P E N D I X

Ad Vindicias Dissertationis Canonica de Peculiaritate & Simonia.

In qua respondetur ad Objectiones Professorum Ordinis Eremitarum S. Augustini contra prædictam Dissertationem. Et speciatim agitur de Dominio, quod habere dicuntur Scholares Societatis JESU; & jure, quod Monasteria habent ad bona ingredientis.

C A P U T I.

De his, quæ primam Dissertationis partem scilicet de Peculiaritate concernunt.

§. 1.

- V**era proprietas non tantum accidentaliter & jure positivo, sed essentialiter Statui Religioso repugnat. 62
- §. 2. *Vera proprietas etiam anti-Evangelica consistit cum dependentia à nutu & beneplacito Superioris.* 63
- §. 3. *Ostenditur, quòd distinctio inter usum facti & juris desumi nequeat à dependentia vel independentia à nutu Superioris & quid sit usus facti?* 64
- §. 4. *Duo circa usum facti seu rerum necessariorum concedendum aut concessum observanda sunt.* ibid.
- §. 5. *Bona omnia undecunque obvenerint debent communicari, non tantum quoad usum juris sed etiam facti.* 65
- §. 6. *Discutiuntur singulatim ea, quæ de voto paupertatis, & Religiosa rerum communione proposuit R. P. Clenaerts in Thesi defensa 9. Julii 1685.* ibid.
- §. 7. *Ostenditur, quòd Professores Ordin. Erem. S. Augustini in materia de Peculiaritate in multis Authori consentiant.* 67
- §. 8. *Compendiosè & articulatim exprimitur, quid de Paupertate Religiosa & vitæ communione Auctor sentiat.* 67

C A P U T II.

De his, quæ secundam Dissertationis partem de Simonia circa ingressum Religionis concernunt.

§. 1.

- U**trum Parentes teneantur filiis Monasterium ingressis relinquere legitimam? Et utrum ex illa parentum obligatione aliquid meæ Dissertationi Canonicae contrarium inferri possit? 69
- §. 2. *Ostenditur, quòd juxta Leges Justinianæ as is, qui Monasterium ingreditur, liberam habeat de bonis suis disponendi facultatem, ut nec legitimam Monasterio relinquere teneatur.* 70
- §. 3. *An Monasterium quoad effectum juris & modum succedendi in bona ingredientis habeatur loco filii?* ibid.
- §. 4. *Quid de propositis questionibus sentiant famosiore juris Interpretes, & singulariter quid Prosper Fagnanus?* 71
- §. 5. *Num de consuetudine & iuri Belgii vel apparenter supersit ius Monasterii ad hæreditatem Ingredientis aut parentum ejus, super quo transigere possent?* ibid.
- §. 6. *In quibus Professores Ord. Erem. S. Augustini in materia Simonie circa ingressum Religionis Auctori consentiant?* 72
- §. 7. *Quid in Dissertatione mea de Simonia circa Ingressum Monasterii sustinuerim, & quibus præcipue argumentis opinionem stabiliverim?* 73
- §. 8. *Respondetur argumentis, quæ sententiæ meæ paragrapho præcedenti oppositæ proponuntur.* ib.

B R E V I S R E S P O N S I O

Ad ea, quæ obijciuntur Dissertationi Canonica de Peculiaritate & Simonia, ejusque Vindiciis atque harum Appendici, in Thesis Theologicis def. 30. Januarii 1686. sub præsidio Eximii Patris

PETRI CLENAERTS S. T. D. Ordin. Erem. S. Aug. &c.

C A P U T I.

- D**E primis 10. Corollariis ab Eximio Patre adductis. 74
- Cap. II. De Corollario 10. & sequentibus usque ad 23. inclusivè. 25
- Cap. III. De Corollariis sibi non coherentibus, neque ex una radice eductis. 76

- Cap. IV. De Scrupulis Eximii P. Clenaerts. 77
- Appendix, in qua tria proponuntur. 1. Argumenta quibus nihil hætenus repositum. 2. Medium concordie in puncto doctrinae à me propositum. 3. Generales quædam circumstantiæ circa Theses Eximii P. expendendæ. 78

A P O L O G I A,

Qua se vindicat à Palinodia, & Bullæ Clementis VIII. Capitali corruptione, quas in Epistola Familiari ipsi impingit Eximius Pater DESIRANT S. T. Doctor.

- O**ccasio & Scopus Apologie. 79
- §. 1. *Expenditur, num in Responsione brevi doctrinam hætenus traditam retractaverim?* 80
- §. 2. *Veram omnium communionem, universa deposita ad usus particulares excludentem, Bullæ Clementis VIII. evidentissimè requirit. Et quæ sit illa communio, breviter exponitur.* 81

- §. 3. *Ostenditur, quòd Capitalis Corruptio Bullæ Clementis VIII. à me facta non sit.* 82
- §. 4. *Expenduntur rationes, quæ movisse dicuntur Eximium Patrem Clenaerts, ut ex mea potius quàm Fagnani doctrina adeò invidiosa Corollaria eduxerit.* 83
- Apostrophe ad Eximios Patres Ordinis Eremit. S. Augustini.* 84

Et Paragraphorum.

P E C U L I A,

Sive Particularia Religiosorum deposita improbata ex Regula & disciplina S. Augustini, doctrina & praxi S. Fulgentii, nec non Constitutionibus Ordinis Eremitarum S. Augustini. Adjunctis paucis Reflexionibus ad binos libellos nuper in defensionem Peculiorum evulgatos.

C A P U T I.

Improbantur Peculia sive particularia Deposita Religiosorum argumentis desumptis ex regula & disciplina, quam Fratribus suis S. Augustinus præscripsit.

§. I.

Quæstio præliminaris. *Qua ratione Peculium sive Depositum ad particulares usus alicujus Religiosi verè dicatur proprium respectu illius Religiosi, tametsi proprietas Conventus sit incorporata?* 86

§. 2. *Proponitur primum argumentum contra Peculia sive particularia Religiosorum deposita, ex Regula S. Augustini.* 87

§. 3. *Proponitur secundum argumentum ex Regula S. Augustini desumptum.* ibid.

§. 4. *Proponitur tertium argumentum ex Regula S. Augustini.* 87

§. 5. *Ostenditur ex Sermone 49. de diversis sive 355. ult. edit. S. Augustini Peculia sive deposita particularia Religiosorum Regulae S. Augustini contrariari.* ibid.

§. 6. *Petuntur argumenta contra peculia & particularia Religiosorum deposita ex sermone 50. de diversis sive 356. ult. edit. S. Augustini.* 88

C A P U T II.

Ex doctrina & praxi S. Fulgentii Episcopi Ruspensis, fidelissimi S. Augustini discipuli peculia sive particularia Religiosorum deposita improbantur.

§. I.

Ostenditur, quod S. Fulgentius quoad vitam communem Religiosis necessariam per omnia Augustino consentiat. 89

§. 2. *S. Fulgentius occasionem sive prætextum peculiorum Religiosis adimit.* ibid.

C A P U T III.

Ostenditur Peculia seu Deposita ad particulares usus alicujus Religiosi, repugnare Constitutionibus PP. Eremitarum S. Augustini.

§. I.

Primum argumentum ex dictis Constitutionibus desumptum. 90

§. 2. *Proponitur secundum argumentum contra peculia ex Constitutionibus Eremitarum S. Au-*

gustini ibid.

§. 3. *Tertium argumentum ex Constitutionibus PP. Eremitarum S. Augustini desumptum.* 91

§. 4. *Proponitur quartum argumentum ex prædictis Constitutionibus desumptum.* 92

§. 5. *Solvitur objectio ex dictis Constitutionibus desumpta.* ibid.

§. 6. *Exhibetur Epistola circularis R. P. Joannis Nevii Provinciae Belgicae Ord. Erem. S. Augustini Provincialis.* 93

§. 7. *Notæ in Epistolam R. P. Joannis Nevii.* ibid.

A P P E N D I X I.

In qua proponuntur aliqua reflectenda in Libellum, cui titulus: *Palinodia Palinodiae, &c.*

Reflexio prima super illis, quæ dicuntur occasione translationis Libelli de peculiaritate in idioma Flandricum. 94

Reflexio secunda super corruptionibus Bullæ Clementis VIII. quæ mihi imputantur. ibid.

Reflexio tertia super illis, quæ de Prospero Fagnano, & Bullæ Clementis VIII. dicuntur. 95

A P P E N D I X II.

Reflexiones aliquæ super Libello, cui titulus: *Susanna innocens, &c.*

Reflexio prima super bino Tractatu dicti Libelli; in qua specialiter ostenditur differentia inter permissa ad necessitatem, & particularia Deposita; quodque illa haberi debeant dependenter à nutu Superioris: hæc verò absolute haberi nequeant. 95

Reflexio secunda ad Tract. 4. 5. & 7. hujus Libelli. 97

Reflexio tertia super Tractatu 6. prædicti Libelli. ibid.

Epistola cujusdam Canonici Regularis ad quendam Religiosum Ordinis Eremitarum S. Augustini, qua ostenditur, quàm exixe & sollicitè S. Augustinus à suis Discipulis voluerit servari absolutam omnium rerum temporalium communionem. 98

Decreta Sacrae Congregationis à Sanctissimo D. N. Innocentio PP. XII. super disciplina Regulari specialiter deputatæ, ejusdem Sanctissimi Domini Nostri auctoritate edita. 102

Differtatio Canonica de Instituto & Officiis Canonicorum sigillatim deducta ex obligatione & muniis Clericorum.

P A R S P R I M A

De primo Officio Canonicorum, nimirum, Obire Functiones Hierarchicas.

C A P U T I.

Clerici, atque adeò Canonici ordinantur ad functiones Ecclesiasticas.

§. I.

Nullus insigniendus est Tonsura Clericali, nisi qui intendit fidelem Deo cultum exhibere. 104

§. 2. *Episcopi debent inquirere vocationem & intentionem Tonsurandorum.* 105

§. 3. *Ordinibus singulis, etiam minoribus, functiones ab Ordinatis obeundas Ecclesia præscripsit.* ibid.

§. 4. *Functiones minorum Ordinum ubi intermissæ erant, Synodus Trid. restituendas esse decrevit.* 106

§ 3

§. 5. Qui

Index Capitulum

- §. 5. Qui ad Ordinem Subdiaconatus promovetur, non tantum Corpore Christi vero, sed etiam mystico inservire debent. *ibid.*
- §. 6. Ex Pontificali ostenditur, quod Diaconi assumantur ut cooperatores Episcoporum in procuranda fidelium salute. *ibid.*
- §. 7. Constat ex Pontificali, quod Presbyteri assumantur in adiutorium Episcoporum. *107*
- §. 8. Corollaria ex illis, quae hoc capite dicta sunt. *ibid.*

CAPUT II.

Ostenditur, quod Canonici specialiter sint instituti, ut Episcopis sint in coadjutores & cooperatores.

§. 1.

Praecipuum officium Canoniorum Cathedralium est, opera & consilio Episcopis in Ecclesiae regimine assistere. *107*

§. 2. Canonici collegiarum Ecclesiarum ex instituto suo tenentur Episcopis allaborare in regimine Ecclesiae. *108*

§. 3. Nonnulla ex dictis hoc capite consecutaria. *ibid.*

CAPUT III.

Quae scientia praecipue conveniat Canonici.

§. 1.

Conveniat, ut inter Canonicos alii sint Theologi, alii Canonistae. *109*

§. 2. Quorum canonum notitia canonicis praecipue utilis esse possit? *ibid.*

§. 3. Ut clarius appareat quam utilis sit canonicis notitia canonum, quibus purior morum disciplina continetur; ostenditur, quod Ecclesia canones illos nunquam in totum abrogare intendat. *ibid.*

PARS SECUNDA.

De secundo Officio Canoniorum, quod est,

CAPUT I.

Canonici non tantum Populo, sed etiam Clero exemplo suo praere debent.

§. 1.

Clerici atque ita Canonici Laicos exemplo suo ad virtutem excitare tenentur. *115*

§. 2. Canonici ab exactiore Canonum observantia nomen mutantes ad sedulam illorum custodiam praereliquo Clero tenentur. *ibid.*

§. 3. Canonici, qui auctoritate inferiori Clero praestant, etiam morum integritate praelucere jubentur. *116*

§. 4. Corollaria ex illis, quae hoc capite asserta sunt. *ibid.*

CAPUT II.

Ostenditur, quod multis saeculis non promoverentur ad Clerum, qui post Baptismum in crimen, maxime carnis, erant prolapsi, & qui post Clericatum simile commisissent, nunquam Ordinibus restituerentur. Quid demum circa disciplinam illam mutatum sit, & qua ratione illa mutatio supervenerit.

§. 1.

Pristina Patrum disciplina nullum admittebat ad clerum, qui innocentiam Baptismalem crimine aliquo, praesertim carnis, maculasset. *116*

§. 2. Pristina Patrum disciplina non permittebat Clericos in crimen praesertim carnis, prolapsos etiam post poenitentiam peractam, pristino honori restitui. *117*

§. 3. Disciplina de Clericis in crimen prolapsis astringitur auctoritate SS. Gregor. & Martini Lib.

§. 4. Synodus Tridentina desideravit, ut sacri canones quoad eius fieri posset, observarentur. *110*

§. 5. Ex precedentibus concluditur, quod Episcopi & canonici aliique Ecclesiae Ministri praeculis habere debeant sacros canones, ut quoad fieri possit, illi observentur. *ibid.*

§. 6. Canonici, qui a professione canonum canonice dicuntur, etiam necessarium est studium Scripturae sacrae. *111*

§. 7. Lectio SS. Patrum admodum conveniens est canonicis, qui a studio canonum Canonice dicuntur. *ibid.*

§. 8. Corollaria ex his, quae hoc capite dicta sunt. *112*

CAPUT IV.

De Gradibus Academicis, quibus tanquam publicis eruditionis testimoniis, Canonicos insignitos desiderat Ecclesia.

§. 1.

Ecclisia dignitatibus Ecclesiasticis Gradus Academicos annexit. *112*

§. 2. Gradus & Tituli Academici ex mente Ecclesiae dari debent tanquam publica eruditionis testimonia. *ibid.*

§. 3. Ex Visitatione Universitatis Lovaniensis ostenditur, Gradus Academicos esse publica testimonia eruditionis illorum, qui illis conceduntur. *113*

§. 4. Ostenditur, quam multa incommoda in Ecclesiam redundent, ex mala Graduum collatione. *ibid.*

§. 5. Corollaria ex illis, quae hoc capite dicta sunt. *114*

Morum integritate Ecclesiam adificare.

§. 4. Nihil solidi contra disciplinam de Sacerdotibus lapsis non restituendis haberi potest ex Epistolis Calixti I. S. Gregorii ad Secundinum, aut Isidori ad Massanum. *118*

§. 5. Epistolis Calixti I. S. Gregorii ad Secundinum & Isidori ad Massanum nihil accedit auctoritatis, eo quod in decretis Gratiani relatae sint. *ibid.*

§. 6. Spuria illae Epistolae Calixti, S. Gregorii & Isidori occasionem dederunt mutationi disciplinae circa Sacerdotes in crimen prolapsos. *119*

§. 7. Distinctio inter crimina occulta & manifesta necdum saeculo undecimo ubique obtinebat. *ibid.*

§. 8. Licet Posterior Aetas clericos in crimen prolapsos restitui nonnunquam permissit, nunquam tamen illud fieri Ecclesia patitur, nisi post peractam poenitentiam. *120*

§. 9. Sacerdotum lapsorum crimen specialem malitiam a dignitate Sacerdotali mutuatur, & ideo majori, caeteris paribus, quam crimen laicorum poenitentia dilui debet, priusquam sacris ministeriis restitui possint. *121*

§. 10. Tametsi hodierna Ecclesiae disciplina permittat Clericos in crimen prolapsos sacris functionibus restitui; illa tamen restitutio tarda esse debet, eo quod tarda & rara soleat eorum esse conversio. *122*

§. 11. Quid circa lapsos in crimen occultum a sacris Ordinibus repellendos, aut ab iis suspendendos Synodus Tridentina decreverit. *ibid.*

§. 12. Varia corollaria ex iis, quae hoc capite dicta sunt. *123*

Et Paragraphorum.

CAPUT III.

Ostenditur ex Pontificali Romano, quam vitæ sanctitatem ac morum integritatem hodie in Clericis, ac proinde in Canonicis desideret Ecclesia.

§. I.

Ex ritibus, quibus Tonsura Clericalis confertur, demonstratur, quod Clerici ac proinde Canonici profiteantur se mundo renuntiare, & se Dei & Ecclesie servitio consecrare. 124

§. 2. Ex iis, quæ in Ordinatione Ostiariorum interveniunt, ostenditur, quod in Ecclesiasticis debeat esse zelus pro decore domus Dei. ibid.

§. 3. Officium Lectoris requirit, ut Ecclesiastici pie ac devotè ad lectionem Scripturæ accedant. 125

§. 4. Ex illis, quæ in ordinatione Exorcistarum Ecclesia præscribit, ostenditur quod ordine illo initiati debeant specialiter cor suum ab omni effectu rerum temporalium mundare. ibid.

§. 5. Ex illis, qui in Ordinatione Acolythorum occurrunt, ostenditur, quod qui illo Ordine sunt insigniti, debeant specialiter attendere, ut proximo bonis operibus præluceant & caveant, ne actionibus suis populum scandalizent. 126

§. 6. Officium Subdiaconi exigit in Ecclesiasticis castigationem vocis. ibid.

§. 7. Ordo Diaconatus in Ecclesiasticis requirit Christianam fortitudinem, ut liberè annuntient Evangelium, nec Christum ejusve Sermones erubescant. 127

§. 8. Ex Pontificali ostenditur, quàm eximia vitæ puritas ac morum integritas in Presbyteris desideretur. ibid.

§. 9. Corollaria ex illis, quæ præsentis capite dicta sunt. 128

CAPUT IV.

Canonici, alique Ecclesie Ministri ab omni carnis immunditia, & intemperantia alieni esse debent.

§. I.

Ostenditur, quod sacris Ecclesie Ministris specialiter conveniat castitas. 129

§. 2. Castitas debet se ostendere in omnibus actionibus Clerici. ibid.

§. 3. Ob periculum incontinentiæ Canonicis aliisque Ecclesiasticis familiarior mulierum conversatio fugienda est. ibid.

§. 4. Familiarior mulierum conversatio à Canonicis aliisque Ecclesiasticis cavenda est ob aliorum offensionem & scandalum. 130

§. 5. Canonicis aliisque Clericis summopere cavenda est ebrietas & commessatio. ibid.

§. 6. Canonicis aliisque Ecclesiasticis tabernas frequentare severissimè per Canones inhibitum est. 131

§. 7. Canonici alique Ecclesiastici convivia, quantum fieri potest, evitare debent. ibid.

§. 8. Ecclesiastici, præsertim Canonici frugalitatem ac temperantiam in mensa sedulo servare jubentur, ut ab illis Laici frugalitatis exempla petere possint. 132

§. 9. Ecclesiastici cavere debent luxum omnem in convivis, ne proventus Ecclesiasticos inutiliter consumendo bona pauperum sacrilegè dilapident. ibid.

§. 10. Perversa est quorundam Ecclesiasticorum persuasio, qua credunt sibi licitum, proventus Ecclesiasticos in splendida convivio aliumve sæcularem luxum convertere, ut auctoritatem sibi apud populum concilient. 133

§. 11. Corollaria ex illis, quæ hoc capite dicta sunt. ibid.

CAPUT V.

Canonici ceterique Ecclesiastici debent singulariter esse alieni ab omni specie avaritiæ.

§. I.

Avaritia directè professioni Clericali opponitur. 134

§. 2. Nihil Ecclesie potest accidere lucuosius aut perniciosius, quàm habere avaros Ministros. 135

§. 3. Sordidà avaritià laborant Canonici, alique Ecclesie Ministri, qui officium eo solo intuitu suscipiunt, aut tenent, ut temporalia recipiant. ibid.

§. 4. Proponuntur indicia, è quibus dignoscitur, num quis Evangelizet, ut manducet. 136

§. 5. Utrum Canonici alique clerici sine injustitia possint reservatis proventibus patrimonii vivere de Ecclesiasticis? ibid.

§. 6. Ostenditur, quod sententia Ecclesie §. præcedenti expressa, eadem manserit post rerum Ecclesie divisionem institutam & receptam. 137

§. 7. Quod etiam sæculo duodecimo eadem fuerit sententia Ecclesie circa dispensationem proventuum Ecclesie, quæ paragraphis præcedentibus exhibita fuit, ostenditur auctoritate Gratiani. ibid.

§. 8. Proponitur sententia Dionysii Carthusiani circa doctrinam §§. præcedentibus tractatam. 138

§. 9. Ex sententiis Concilii Tridentini illicitum est, ut Beneficiati vivant ex redditibus Ecclesie, & proventus patrimoniales relinquunt consanguineis divitibus. ibid.

§. 10. Ex eo, quod Canonici alique Beneficiati non possint reservato patrimonio proventus Ecclesiasticos in suos usus convertere, nullatenus sequitur, quod Clericis divitibus Canonicatus & Præbendæ aut alia Beneficia conferri non possint. ibid.

§. 11. Occurritur objectionibus, quæ adversus hæcenus dicta formari possent. 139

§. 12. Corollaria ex illis, quæ hoc capite dicta fuerunt. ibid.

CAPUT VI.

An Canonicis, aliisque Clericis liceat vacare lufibus aut venationi.

§. I.

Lusus interdum ad animi relaxationem licitè adhibentur. 140

§. 2. Clericis severissimè per canones inhibitus est lusus alearum, chartarum, aliusve à fortuna dependens. ibid.

§. 3. Quenam specialiter ab Ecclesiasticis, etiam in casibus licitis cavenda sint. 141

§. 4. Ostenditur, quod Canones venationem Clericis interdixerint. 142

§. 5. Corollaria ex illis, quæ hoc capite dicta sunt. ibid.

PARS TERTIA.

De tertio Officio Canoniorum, scilicet, Divini Officii persolutione.

CAPUT I.

Unde Horarum Canoniarum origo proflexerit, & quinam ad eas persolvendas teneantur?

§. I.

Olim distinctis Horis ad orandum Fideles conveniebant, ut divino præcepto de semper orando satisfacerent. 143

§. 2. Olim etiam fideles Laici eisdem penè horis ad orandum conveniebant, quibus hodie Ministros suos orare jubet Ecclesia. ibid.

§. 3. Quinam ex Clericis ad Horas Canonicas obligentur? Et in quo hæc Clericorum obligatio fundetur? 144

§. 4. Corollaria ex his, quæ hoc capite dicta sunt. 145

CAPUT II.

Canonici tenentur cessante legitimo impedimento Officium Divinum solemniter persolvere per se: non inutiliter tamen in adiutorium suum Vicarios assumunt.

§. I.

Probatur à ratione, quod Canonici teneantur cessante legitimo impedimento per se Officium divinum peragere. 145

§. 2. Probatur auctoritate Conciliorum Canonicos teneri per se non per solos substitutos divina obire officia. ibid.

§. 3. Theologi, etiam iustè laxiores, docent Canonicos non facere distributiones SUAS, si cessante iusto impedimento in choro non canant. 146

§. 4. Statuta Capitulorum eximere non possunt Canonicos ab obligatione divina per se obeundi officia. ibid.

§. 5. Canonici iustè Vicarios sibi in divini Officii persolutione adjuutores assument; & quid præcipue in illorum assumptione attendere debeant. 147

§. 6. Corollaria ex his, quæ hoc capite dicta fuerunt. ibid.

CAPUT III.

Officium Divinum reverenter, distinctè, devotèque persolvi debet.

§. I.

DE externa reverentia, quæ in Officio divino servanda est. 148

§. 2. Laudes divinæ distinctè persolvendæ sunt. ibid.

§. 3. Ut Canonici aliique ad Officii divini persolutionem adstricti suæ obligationi satisfaciant, debent illud devotè persolvere. 149

§. 4. Quandonam distractiones censeantur voluntariæ, ut ob illas attentio debita non haberi censeatur. ibid.

§. 5. Proponuntur media ex Concilio Mediolanensi quinto desumpta, ad devotionem excitandam & fovendam tempore divini Officii accommodata. 150

§. 6. Proponitur mystica Vestium Canonicalium significatio. ibid.

§. 7. Corollaria ex iis, quæ hoc capite dicta sunt. 151

CAPUT IV.

De quotidianis distributionibus.

§. I.

Canonici non tantum Majoribus, sed etiam Minoribus Horis interesse debent. 151

§. 2. Ut Canonici desidiosè ad frequentandum divinum Officium incitentur, repertæ sunt distributiones quotidianæ. ibid.

§. 3. Distributiones quotidianæ assignari debent non tantum majoribus sed etiam minoribus horis, ne qua in parte cultus divinus negligatur. ibid.

§. 4. Consuetudines & statuta, quæ distributiones concedunt in una aut altera hora presentibus, æquè ac illis, qui omnibus interfuerunt, ut corruptelæ extirpandæ sunt. 152

§. 5. Non sufficit exiguo tempore interesse officio aut horæ alicui, ut quis distributiones illi assignatas lucretur. ibid.

§. 6. Qui ad divinum Officium tantum accedunt, ut distributiones accipiant, animam Simoniacam habere convincuntur. 153

§. 7. Indicia, è quibus colligatur, num quis gratia distributionum principaliter Officio divino intersit. ibid.

§. 8. Corollaria ex his, quæ hoc capite dicta sunt. ibid.

CAPUT V.

De causis legitimis Canonicos à personali residentia excusantibus.

§. I.

Canonici ad continuam personalem residentiam tenentur, nisi iusta & legitima causa excusetur. 154

§. 2. Quid de residentia Canoniorum statuerit Synodus Tridentina? Et an sine iusta causa Canonici tribus mensibus abesse possint? ibid.

§. 3. Quandonam legentes aut docentes iustè fructus in absentia percipere possint? 155

§. 4. Quandonam studentes in Academiis publicis gaudeant fructibus Beneficiorum in absentia? ibid.

§. 5. Quinam in absentia distributiones percipere possint? 156

§. 6. Corollaria ex iis, quæ hoc capite dicta sunt. 157

CAPUT VI.

De Vita communi Canoniorum, quantopere illa Canonice conveniat: quandonam & quara-
tione ad vitam singularem transiverint, & quomodo ex hac vita Canonicalis collapsio magna ex parte originem sumpserit.

§. I.

Sæculo nono Canoniorum vita communis restituta fuit. 157

§. 2. Exhibetur compendiosum specimen disciplinæ seu normæ vitæ communis ex illis, quæ Synodus Aquisgranensis præscripsit. 158

§. 3. Quo tempore & qua ratione ad vitam singularem abjecta communi Canonici transiverint. ibid.

§. 4. Ostenditur, quod naturaliter quodammodo vitam singularem Canoniorum secuta fuerit disciplinæ Canonicalis dissolutio. 159

§. 5. Ca-

Et Paragraphorum.

- §. 5. Canonici, qui hodie vivunt vitam singulari-
rem, propterea non sunt culpandi. *ibid.* §. 7. Corollaria ex his, quæ hoc capite dicta fue-
runt. *ibid.*

Differtatio Canonico-Historica de Horis, Canonicis & singulis earum Partibus.

P A R S P R I M A

De his, quæ Horas Canonicas in generali concernunt.

C A P U T I.

Quinam ex Clericis teneantur ad Horas Canonicas, ut minus privatim, recitandas.

§. 1.

Pluribus sæculis omnes Clerici ad Horas Canonicas adstricti fuere: hodie tenentur Ordinibus sacris initiati, & Beneficium Ecclesiasticum obtinentes. *161*

§. 2. Qua ratione Clericis merito injungatur Horarum Canonicarum recitatio? *162*

§. 3. Clerici omnes Beneficium quantumvis exiguorum proventuum obtinentes ad Horarum Canonicarum recitationem obligantur. *ibid.*

C A P U T II.

De Clericis, qui tenentur Horas Canonicas publice, & in communi persolvere.

§. 1.

Multis sæculis obtinuit, ut universus Clerus ad Ecclesiam peragendi divini Officii causa quotidie convenire deberet, hodie verò ad id tenentur Clerus Cathedralium & Collegiarum Ecclesiarum. *162*

§. 2. Canonici interesse debent quotidie omnibus Horis, iisque integris. *163*

§. 3. Ne Canonici abstrahantur à divino Officio, Conventus Capitulares sine urgente causa tempore divini Officii non sunt celebrandi. *ibid.*

§. 4. Canonici aliique Clerici choro addicti, quotidie divino Officio interesse tenentur, nisi justa causa eos abesse cogat. *ibid.*

§. 5. Canonici & Clerici choro adscripti tenentur per seipsos divinum Officium publice persolvere. *164*

§. 6. Canones rectè assumunt Vicarios, qui in persolvendo divino Officio sibi adjutores accedant. *164*

§. 7. Quenam in assumptione Vicariorum vel Cantorum à Canonicis aliisque attendenda sint. *165*

C A P U T III.

Qua ratione ad Horarum Canonicarum frequentationem exhortandi sint Laici?

§. 1.

Officii divini publica persolutio principaliter à Clericis peragitur ad ædificationem populi. *165*

§. 2. Intentio Ecclesie est, ut populus, præsertim diebus festis, divino Officio assistat. *166*

§. 3. Quantus fuerit olim Christianorum, etiam Principum in frequentandis divinis Officiis fervor? *ibid.*

Van Espen Opusc. Can.

nonicorum sit mutatum? *169*
§. 7. Corollaria ex his, quæ hoc capite dicta fuerunt. *ibid.*

§. 4. Qua ratione in Parochialibus Ecclesiis in quibus Hora Canonica quotidie publice persolvi nequeunt, intentioni Ecclesie nihilominus satisfieri possit. *167*

C A P U T IV.

De Ritu, quo Horæ Canonicae peragi debent.

§. 1.

Quis Officii divini ritus præscribere aut mutare possit? *168*

§. 2. De Breviario Romano, quo hodie utimur, ejusque emendatione & correctione. *ibid.*

§. 3. Diversitas, particularium Ecclesiarum in Ritibus divini Officii, unitati Ecclesie non officit: & quem ritum quisque sequi debeat. *170*

§. 4. Cantum in divinis laudibus adhibere ritus est vetustissimus: & quæ eius utilitas. *ibid.*

§. 5. De cantu alternativo & quæ ejus utilitas. *171*

§. 6. De Musica, musicalibus instrumentis, Musicis & pueris chori. *ibid.*

§. 7. An organa in divinis laudibus sint assumenda, & quid in illorum usu observandum aut cavendum? *173*

§. 8. Ritus est vetustissimus, & fini divini Officii planè consonus, ut per distincta temporum intervalla recitetur. *ibid.*

C A P U T V.

De externa reverentia in recitatione Horarum Canonicarum servanda.

§. 1.

Rationes, quæ suadent, reverentiam exteriorem in divino Officio servandam esse. *174*

§. 2. Reverentia divino Officio debita exigit, ut eo durante abstinetur à confabulationibus, risibus, aliisque actione profana. *ibid.*

§. 3. Reverentia divino Officio debita requirit in persolventibus honestum atque gravem, eumque uniformem corporis situm. *175*

§. 4. Reverentia divini Officii exigit, ut distinctè & tractim illud persolvatur. *ibid.*

C A P U T VI.

Horæ Canonicae devotè persolvendæ sunt.

§. 1.

Sola exterior reverentia in persolutione Horarum Canonicarum non sufficit, sed necessaria est interior devotio. *175*

§. 2. Devotio exigit, ut cum quadam spiritu animi alacritate & gaudio Horæ Canonicae persolvantur, & ad eas ex motu Spiritus Sancti accedatur. *176*

§. 3. Devotio requirit, ut ad Horas Canonicas non

§§

Index Capitum

<i>non accedatur spe lucri temporalis: & unde colligatur, quod aliquis principaliter intuitu lucri accedat?</i> ibid. §. 4. <i>Quae distractiones impediunt, quo minus quis</i>	<i>debita cum devotione Horas Canonicas dicendus sit recitare?</i> 177 §. 5. <i>Remedia adversus distractiones tempore Horarum Canoniarum.</i> 178

P A R S S E C U N D A.

De singulis Partibus Horarum Canoniarum.

CAPUT I.

De singulis partibus Officii Nocturni.

§. I.

- D**E *versu: Domine labia mea aperies, &c. Et Deus in adjutorium.* 178
- §. 2. *De Gloria Patri, &c. & ritu per versum illum finiendi singulos Psalmos.* 179
- §. 3. *De Alleluja.* ibid.
- §. 4. *De Invitatorio.* ibid.
- §. 5. *De Hymnis.* 180
- §. 6. *De Antiphonis.* ibid.
- §. 7. *De Psalmis.* ibid.
- §. 8. *De Versibus, Oratione Dominica, Absolutione & Benedictione.* 181
- §. 9. *De Lectionibus.* ibid.
- §. 10. *De Responsoris & Hymno Te Deum laudamus.* 182

CAPUT II.

De Matutino, quod hodie *Laudes* dicitur, ejusque partibus.

§. I.

- A**N *Laudes sive Matutinum sint officium distinctum ab Officio Nocturno, & an distinctis Horis sint recitandae?* 183
- §. 2. *De Capitulis.* ibid.
- §. 3. *De Precibus ferialibus.* ibid.
- §. 4. *De Oratione sive Collecta, ac ritu, quo recitatur.* 184

CAPUT III.

De 4. minoribus Horis, Vesperis & Completorio.

§. I.

- D**E *Prima.* 184
- §. 2. *De Tertia, Sexta, Nona, Vesperis & Completorio.* ibid.

Tractatus de Simonia circa Beneficia, Administrationem Sacramentorum, & Celebrationem Missarum, item de Pensionibus Ecclesiasticis.

P A R S P R I M A.

De Simonia.

CAPUT I.

De malitia Simoniae, & qua ratione melius occurrere possit palliis, quibus illud vitium tegitur.

§. I.

- O**stenditur enormitas vitii Simoniae. 186
- §. 2. *Quare Ecclesia primis saeculis magis contra simoniacas Ordinationes, postremis vero magis contra simoniacas Beneficiorum Collationes insurrexerit?* ibid.
- §. 3. *Omni aetate Simonia diversis fraudibus & fallaciis occultata & palliata fuit.* 187
- §. 4. *Qua ratione fraudes ac technae, quibus Simonia tegitur, securius atque clarius detegi possint.* ibid.

CAPUT II.

Deteguntur varia Simoniacorum pallia.

§. I.

- D**um pro jure ad proventus spirituali annexos aliquid datur vel accipitur; tum ipsum spirituale gratis non datur, nec accipitur. 187
- §. 2. *Spiritualia gratis non dantur aut accipiuntur, dum pro illis obtinendis aut dandis datur vel accipitur temporale per modum motivi.* 188
- §. 3. *Qui per munera amicitiam aut favorem alicujus directe vel indirecte sibi conciliant, ut per illa gratiam Patroni obtineant, non sunt immunes a Simonia.* ibid.

- §. 4. *Per Christi verba: Gratis accepistis, gratis date, detegitur Simonia, quae sub pallio pietatis contegitur.* 189
- §. 5. *Saepe sub pallio redemptionis vexae latet Simonia.* ibid.
- §. 6. *Saepe committitur Simonia in exactione Jurium, ut vocant pro institutione aut admissione ad possessionem.* 190
- §. 7. *Epistola Honorii II. ad Episcopum & Clerum Leodiensem, qua improbat pravam consuetudinem exigendi pecunias a recipiendis ad possessionem beneficiorum.* ibid.
- §. 8. *Saepe contegitur Simonia sub specie gratitudinis.* 191
- §. 9. *Ex circumstantiis, quae hodiernas remunerationes comitari solent, ostenditur, quod consueverit sub illis latere turpis Simonia.* ibid.

CAPUT III.

De triplici munere, cujus interventu Simonia committitur.

§. I.

- O**stenditur, tria esse munera, quorum interventione Simonia contrahitur. 192
- §. 2. *Quinam incurrant vitium Simoniae per munus A MANU?* ibid.
- §. 3. *Quandonam committatur Simonia per munus A LINGUA?* ibid.

§. 4. *An*

Et Paragraphorum.

- §. 4. An semper sit Simoniacum; Beneficium ad preces vel commendationem alicuius conferre vel obtinere? 193
 §. 5. Quandonam committatur Simonia per munus AB OBSEQUIO? ibid.

CAPUT IV.

De Simonia Confidentia.

§. 1.

Quid de hac specie Simonia edixerit Pius V. 193

- §. 2. Quid circa Simoniam Confidentia decreverint Concilia. 194
 §. 3. Quae specialiter sint statuta ad probandum & detegendum Simoniam confidentia? ibid.
 §. 4. Conclusiones aliquae ex allegatis hoc capite Pontificum ac Conciliorum Decretis eductae. 195

CAPUT V.

De Simonia in administratione Sacramentorum.

§. 1.

Omnia pactio, & exactio in administratione Sacramentorum, tanquam de Simonia valde suspecta per canones reprobata est. ibid.

- §. 2. Quid in ultrà oblati in administratione Sacramentorum à Ministris cavendum sit? 196
 §. 3. Qui Sacramenta administrant, ut vitæ necessaria accipiant, non omnino ab affectu simoniaci sunt immunes. ibid.
 §. 4. Nec rationi, nec sacris canonibus consonat, quod oblata in administratione Sacramentorum in Parochorum competentiam imputentur. 197

CAPUT VI.

De oblationibus inter Missarum solemnibus.

Quo spiritu fieri & recipi debeant: qua ratione in earum receptione Simonia, vel ejus suspicio intervenire possit: & quo modo ex illis hodiernum Sacrorum honorarium profluxerit?

§. 1.

Uusus oblationum inter Missarum solemnibus à temporibus Apostolorum ad nostra hæc tempora in Ecclesia observatus ostenditur; & quid circa earum materiam mutatum sit. 199

- §. 2. Quo spiritu oblationes à populo fieri, & à Sacerdotibus recipi debeant? ibid.
 §. 3. Ecclesia consuevit specialiter inter Missarum solemnibus offerentium memoriam facere, atque publicorum peccatorum oblationes rejicere. 200
 §. 4. Quomodo sensim in locum oblationum successerit hodiernum Sacrorum honorarium? 201

CAPUT VII.

De Hodierno Missarum Honorario.

Quo spiritu offerri & suscipi debeat? Quanam receptionem illius de turpi quæstu aut Simonia suspectam reddant? & quam perniciosi abusus illi veniant adscribendi?

§. 1.

Quo animo fidelibus Missarum Honorarium Sacerdotibus sit offerendum? 201

- §. 2. Nonnulli per honorarii dationem faciunt Missæ Sacrificium suæ subservire pigritiæ &

superbiæ quo maxima Sacrificio irreverentia infertur. 202

- §. 3. Sollicitè cavendum, ne pro sacrosancto Missæ Sacrificio honorarium aliudve temporale exhibatur. ibid.

- §. 4. Quam perniciosam ideam de honorario Sacrorum aliqui recentiores auctores imprimant; & quæ idea de honorario illo sit formanda? ibid.

- §. 5. Summopere cavendum Sacerdotibus, ne intuitu honorarii Sacrificium offerant. 203

- §. 6. Quinam censendi sint lucrum aut quæstum ex Sacrificio Missæ querere? 204

- §. 7. Planè indignum est, quod Missæ Sacrificium subserviat victui acquirendo. ibid.

- §. 8. Ex eo, quod Missæ Sacrificium subserviat vitæ necessariis acquirendis, natum est fieri, ut illud modo mercenario tractetur. ibid.

- §. 9. Ex taxatione stipendiorum, quæ à Sacerdotibus nonnullis hodie fieri solet, intelligi potest, quanto opere Missæ Sacrificium occasione honorarii contaminetur & profanetur. 205

- §. 10. Occasione hodierni Missarum honorarii natum est contingere, ut plures indignè ad Sacrificium Altaris accedant. 206

- §. 11. Occasione hodierni stipendii fit, ut plures ad Sacerdotium ex humano affectu ascendant. ibid.

- §. 12. Episcopis incumbit tollere ea, quæ circa Sacrificium Missæ turpem quæstum sapiunt, eaque statuere, quæ ei debitum honorem & cultum conciliant; hisque Episcoporum Decretis Regulares quantumvis exempti obedire tenentur. ibid.

- §. 13. Efficax remedium, quo Mercenarius modus, qui circa celebrationem Missarum occasione honorarii invaluit, extirpetur, est, ut ad Sacros Ordines non assumantur, de quibus fundata sit conjectura, quod ad illos accedant, ut ex celebratione Missarum sibi vel Communitati temporalia querantur. 208

- §. 14. Proponuntur varia remedia, quibus occurratur incommodis, quæ ex stipendiis Missarum nata sunt oriri. 209

CAPUT VIII.

De Simonia & turpi quæstu in administratione Sacramenti Pœnitentiæ vitando.

§. 1.

Intuitu alicujus rei temporalis Pœnitenti reconciliationem impertiri, horribilis semper iudicata fuit Simonia. 210

- §. 2. Confessarii, qui munera aut favorem aliquem à Pœnitentibus accipiunt aut sperant, facile potestate sibi data abutentur. 211

- §. 3. Multa incommoda nata sunt sequi ex eo, quod Sacerdotes vivere debeant ex illis, quæ à Pœnitentibus offeruntur. ibid.

- §. 4. Summopere cavendum, ne ex pœnitentiis seu satisfactionibus injunctis, Confessarii lucrum querant. 212

Index Caputum

CAPUT IX.

De Vitio acceptionis personarum in collatione Beneficiorum.

§. I.

Quando nam in collatione Beneficiorum committatur acceptio personarum; & quæ sit hujus vitii cum vitio Simoniae affinitas?

§. 2. Quid in collatione Beneficiorum iustitia distributiva attendi jubeat? 213

§. 3. An sine violatione iustitiae distributivæ Beneficio Ecclesiastico præfici possit minus dignus, dum dignior haberi potest. ibid.

§. 4. Etiam Patroni laici non possunt citra violationem iustitiae distributivæ præsentare minus dignum, dum dignior haberi potest. 214

§. 5. Patroni aliique Beneficiorum Collatores officio suo non satisfaciunt, eligendo digniorem inter illos, qui se præsentant, si digniorem non se offerentem præsentare possint. ibid.

§. 6. An patroni aut collatores possint Beneficia Ecclesiastica sine acceptione personarum conferre suis consanguineis? Et quæ præcipuè in simili collatione veniant attendenda? ibid.

§. 7. Unde gravitas vitii acceptionis personarum in collatione Beneficiorum desumenda sit? 215

§. 8. Quid Patroni & Collatores ante collationem attendere & agere debeant? 216

§. 9. Corollaria nonnulla ex his, quæ hoc capite dicta sunt. ibid.

CAPUT X.

De Obligatione dimittendi Beneficium Simoniacè obtentum: & de Dispensatione retinendi Beneficium taliter acquisitum.

§. I.

Justissime Ecclesia privat Clericos Beneficiis, quæ per Simoniam obtinuerunt. 217

§. 2. Etiam illi dimittere tenentur Beneficium, qui illud per Simoniam, quantumvis ipsis ignorantibus commissam, obtinuerunt. 218

§. 3. Qui per Simoniam in Beneficia aut sacros Ordines se intruserunt, nequidem post actam poenitentiam ad illa redire possunt. ibid.

§. 4. Ostenditur, quàm ægrè Ecclesia à Sacris Canonibus contra Simoniacos editos recedet, & quæ in dispensatione attendenda? ibid.

P A R S S E C U N D A

De Pensionibus.

CAPUT I.

Quid sit pensio Ecclesiastica; & an illius in Antiquitate reperiantur aliqua vestigia?

§. I.

Traditur definitio Pensionis Ecclesiasticæ, prout in usu est. 220

§. 2. Referuntur quedam ex Antiquitate exempla, in quibus Pensionis Ecclesiasticæ vestigium apparet. ibid.

§. 3. Reflexiones aliquæ ad exempla §. præcedenti exhibita. ibid.

CAPUT II.

Ostenditur, quòd Pensio Ecclesiastica ab illo accipi non debeat, qui vel ex beneficio vel patrimonio vivere potest.

§. I.

Ex natura reddituum Ecclesiasticorum evincitur, quòd perperam Pensio accipiatur ab illo, qui aliunde vivere potest. 221

§. 2. Regulam circa Pensiones ex natura rerum Ecclesiasticæ desumptam, probavit & proposuit Concilium delectorum Prælatorum sub Paulo III. ibid.

§. 3. Sola Clerici indigentia non sufficit, ut onus Pensionis Ecclesiasticæ imponatur, sed insuper merita in Ecclesiam, præsertim illam, quæ Pensione gravatur, requiruntur. ibid.

§. 4. Corollaria ex illis, quæ hoc capite dicta sunt. 222

CAPUT III.

Pensiones contrariæ sunt sacris Canonibus, & ideo sine dispensatione haberi nequeunt, quæ sine justa causa data Pensionarios tutos non reddit.

§. I.

Ostenditur, Pensiones sacris Canonibus contrariari. 222

§. 2. Assignatio Pensionis dispensativè facta, ut sit licita, debet nitì justa causa. ibid.

§. 3. Quenam ex parte postulantis Pensionem expendenda veniant? ibid.

§. 4. Non semper tutos reddit Pensionarios obtenta, etiam à Pontifice, dispensatio. 223

§. 5. Potest contingere, ut justa sit Pensio ex parte imponentis & dantis, licet injusta sit ex parte petentis & recipientis. ibid.

CAPUT IV.

Utrum permutatio Beneficiorum sit justa causa petendæ Pensionis; præsertim dum Beneficia in proventibus sunt inæqualia?

§. I.

Permutatio Beneficiorum sacris Canonibus est contraria. 224

§. 2. Utrum permutatio Beneficiorum interdum auctoritate Prælatorum licitè fieri possit, & quæ conditiones requirantur? ibid.

§. 3. An permutatio sit justa causa recipiendi Pensionem. 225

§. 4. Solo titulo inæqualitatis proventuum exigere Pensionem in permutatione Beneficiorum illicitum est. ibid.

CAPUT V.

Num resignatio simplex, vel in favorem sit justa causa recipiendi Pensionem?

§. I.

Sacri Canones volunt, ut quis Ecclesiam, cui semel est adscriptus, sine causa non deserat. 226

§. 2. Resignationes in favorem cum clausula, non aliter nec aliàs, multis titulis contrariæ sunt SS. Canonibus. ibid.

§. 3. Permutantes & Resignantes debent in sua permutatione & resignatione semper, quantum possibile est, digniorem eligere. 227

§. 4. Re-

Et Paragraphorum.

§. 4. *Renuntiatio simplex vel infavore non est
iusta causa petenda pensionis.* ibid.

CAPUT VI.

De Pensionibus pacis causa.

§. I.

Exigere pensionem, ut liti cedatur, illicitum est. 228

§. 2. *Frequenter incurritur Simonia ab eo, qui
promittit pensionem pacis causâ.* ibid.

§. 3. *Occurritur obiectioni, quæ petitur ex Cap.
21. §. De Præbendis.* ibid.

CAPUT VII.

De incommodis, quæ ex hodiernis pensionibus
oriuntur. Et an Synodus Tridentina eas proba-
verit. Quidque de illis S. Carolus senserit

§. I.

Eadem penè incommoda oriuntur ex moderna
pensionum praxi, quæ ex Simonia. 229

§. 2. *Canonibus pluralitatem Beneficiorum ve-
tantibus per pensionarios illuditur.* ibid.

§. 3. *Propter pensiones aspirant plures ad Bene-
ficia, qui nec Beneficio deservire, imò nec in
statu Ecclesiastico vivere intendunt.* ibid.

§. 4. *Referuntur plura alia incommoda ex pen-
sionum praxi pullulantia.* 230

§. 5. *Synodus Tridentina usum pensionum non
approbavit.* ibid.

§. 6. *Proponitur, quid circa pensiones senserit
S. Carolus Borromeus.* 231

§. 7. *Reflexiones nonnullæ super praxi S. Caroli
in materia pensionum.* ibid.

Dissertatio Canonica de Dispensationibus, præsertim Matrimonialibus.

CAPUT I.

In quibus causis Dispensatio locum habeat, & in
quibus non habeat: & quibus personis dispen-
sandi autoritas competat,

§. I.

UT clarius ostendatur, in quibus dispensatio lo-
cum habeat, vel non habeat, præmittitur di-
visio Legis in naturalem, positivam divinam
& humanam. 232

§. 2. *In Lege naturali aut positiva Divina nulla
hominis propriè dicta dispensatio locum habere
potest.* 233

§. 3. *Aliqua prohibent SS. Canones inseparabilis
cum Lege naturali deformitatis; aliqua verò,
quorum deformitas non nisi per certas circum-
stantias tolli potest.* ibid.

§. 4. *Illæ, quæ separabilem deformitatem conjun-
ctam habent, per dispensationem licita non
fiunt nisi circumstantiæ deformitatem abster-
gentes re ipsa adsint.* 234

§. 5. *In his, quæ sunt merè juris positivi, usum di-
spensationum nonnunquam utilem, imò & ne-
cessarium esse Ecclesia judicavit.* ibid.

§. 6. *Licet, Ecclesia, necessitate cogente, rigorem
canonum interdum relaxet; non ideo tamen ca-
nones abrogati censentur.* ibid.

§. 7. *Quibus potestas dispensandi credita est.* 235

CAPUT II.

Quas regulas observare debeant, ut omni ex par-
te licitè procedant & dispensantes, & dispen-
sationem postulantés.

§. I.

Dispensatio non est indulgenda, nisi utilitate aut
necessitate Ecclesiæ compensetur. 235

§. 2. *Dispensatio fieri debet causâ cognitâ, ac sum-
ma maturitate.* ibid.

§. 3. *Breviter proponitur, quænam à dispensan-
tibus observari voluerit Synodus Tridentina.* 236

Van Espen Opusc. Can.

§. 4. *Qui asserunt eam esse auctoritatem Pontifi-
cis, ut voluntas ejus sit regula, quam in dispen-
sando sequatur, Primatui Pontificis multum
nocent.* ibid.

§. 5. *Theologi, ac sanior Canonistarum pars doctri-
nam Jurisperitorum, de qua §. anteriori, repro-
bant.* 237

§. 6. *Quæ sint necessaria ex parte postulantium
dispensationem, ut omni ex parte licitè proce-
dant.* 238

CAPUT III.

De his, quæ Dispensationem reddunt subrepti-
tiam aut de subreptione suspectam.

§. I.

Quandonam suppressio veri aut expressio falsi
Dispensationem reddant invalidam, aut de
invaliditate suspectam? 238

§. 2. *Executio dispensationis subinde suspendi po-
test ob scandalum, quod ex eo oriturum time-
tur.* 239

§. 3. *Si ex negotii qualitate aut circumstantiis col-
ligatur Dispensationem concessam non esse cau-
sa cognita, subreptitia censeri debet.* ibid.

CAPUT IV.

De Dispensationibus Matrimonialibus.

§. I.

Ostenditur, quanta sit utilitas probè scire pra-
xim Dispensationum Matrimonialium. 239

§. 2. *Proponitur veterum in concedendis dispen-
sationibus Matrimonialibus morositas.* 240

§. 3. *Discutitur Decretum Concilii Tridentini cir-
ca dispensationes Matrimoniales.* ibid.

§. 4. *Quod dispensationes Matrimoniales hodie
dari soleant in forma commissoria, & quæ in-
de consecraria?* 241

§. 5. *Cui hodie dispensatio delegari soleat?* ibid.

§§ 3

§. 6. Pro-

Index Capitorum

- §. 6. Proponuntur conditiones, sub quibus hodie dispensandi potestas committi solet. ibid.
- §. 7. De quibus, & quomodo Delegatus præviè ad dispensationem se informare debeat? ibid.
- §. 8. Quando nam preces dicendæ sint veritate non niti ob non sinceram expressionem impedimenti, ita ut propterea dispensatio dicenda sit subreptitia? 242
- §. 9. Ut facilius intelligatur, quando preces veritate nitantur, proponuntur causæ dispensationum Matrimonialium cum suis formulis; ac imprimis quatuor ex iis, quæ culpam annexam non habent. ibid.
- §. 10. Quæ exprimenda & verificanda sint, ut dispensatio super contrahendo Matrimonio præviè incestu aut familiariori conversatione sit valida. 243
- §. 11. Quænam sint exponenda & verificanda in dispensatione super cognatione spirituali aut voto castitatis? ibid.
- §. 12. Quæ exprimenda veniant, quando petitur dispensatio super Matrimonio cum impedimento dirimente contracto. ibid.
- §. 13. Expenditur causa, ob quam hodie dispensari consuevit super Matrimonio cum impedimento dirimente contracto. 244
- §. 14. Dispensatione super Matrimonio utiliter contracto obtenta, qua forma Matrimonium de novo contrahendum sit? ibid.
- §. 15. De his, quæ specialiter observanda sunt pro dispensatione expedita in forma pauperum. ib.
- §. 16. Notantur aliqua circa causas dispensationum Matrimonialium, item circa exprimenda de jure & stylo Curia, unde appareat, quantumtopere conveniat eorum exactam notitiam habere. 245
- §. 17. Expenditur praxis dispensationum, quæ pro solo foro interno conceduntur in Pœnitentiaria Romana. 246
- §. 18. Ex hætenus assertis consecrarium ostenditur, periculosum esse mediante dispensatione statum aliquem assumere. 147

Tractatus de Jure Parochorum ad Decimas & Oblationes, & de Competentia Pastoralis.

CAPUT I.

De Jure Parochorum ad Decimas.

§. 1.

- M**inistris Ecclesie Jure Naturali & Divino debetur sustentatio: & in quantum huic obligationi satisficit per decimarum solutionem, decimæ dici possunt Juris Divini, & vota Fidelium. 248
- §. 2. Decimæ non alio, quam laboris titulo Ecclesiasticis dantur. 249
- §. 3. Parocho totius Parochie cura incumbit: eoque titulo ei decimæ primario debentur. ibid.
- §. 4. Ex jure probatur, decimas primario Parochis deberi. 250
- §. 5. Qui contra Parochum decimas præten dit, debet plenè titulum probare. ibid.
- §. 6. Quid requiratur, ut titulo præscriptionis decimæ à Parocho auferantur. 251
- §. 7. Decimæ & Ecclesie à Laicis in Monasteria & Capitula quomodo translatae? ibid.
- §. 8. Quomodo Episcopi & Concilia devolutioni decimarum ad Monasteria obstiterint. 252
- §. 9. Qui sint Pastores primitivi, quæ eorum origo & jura. 253
- §. 10. Jus percipiendi decimas contra Parochum non extenditur ad novales, ibid.
- §. 11. Quare Ecclesia uniones & incorporaciones Ecclesiarum Parochialium non probaverit. 256

CAPUT II.

De Jure Parochorum ad Oblationes,

§. 1.

- Q**uid sint Oblationes: & in quo potissimum à decimis distinguantur. 258
- §. 2. Oblationum usus, præsertim inter Missarum

solemnia antiquissimus, & quo animo offerenda. ibid.

- §. 3. Oblationes, quæ fiunt intra limites Parochie, de jure communi spectant ad Parochum. 259
- §. 4. Oblationes, præsertim quæ fiunt in administratione Sacramentorum & aliis functionibus spiritualibus, debent esse planè voluntariæ. 260
- §. 5. Quæ in Oblationum receptione, præsertim in Administratione Sacramentorum observanda. ibid.
- §. 6. Ex voluntate offerentium & consuetudine, aliisque titulis Oblationes ad alios quam Parochos spectare possunt. 161
- §. 7. Quibus competat Oblationum administratio. 262
- §. 8. Qui ad Oblationes faciendas non admittendi. ibid.

CAPUT III.

De Competentia Pastoralis, sive congrua Parochorum portione.

§. 1.

- Q**uid Competentia Pastoralis, & quæ ejus origo. 263
- §. 2. Qualis esse debeat Competentia Pastoralis. ib.
- §. 3. Determinatio Competentiæ dependet ab arbitrio iudicis. ibid.
- §. 4. Portionis congruæ assignatio est favorabilis. 264
- §. 5. In causa Competentiæ summarie & per provisionem procedendum est. 255
- §. 6. Competentia transactione vel conventionem tolli nequit. ibid.
- §. 7. Onus assignandi portionem congruam Decimis inheret, & reale est. 266
- §. 8. Portio congrua debet esse sufficiens pro tot Presbyteris, quot ad curam Animarum Parochie requiruntur. ibid.

§. 6. An

Et Paragraphorum.

- §. 9. An Decimis non collectis portio congrua nihilominus solvenda sit? 267
- §. 10. Per unionem Beneficiorum Parochis providendum. 268
- §. 11. Quomodo ex oblationibus & collectis Parochianorum competentia Pastoralis conficienda? ibid.
- §. 12. Quo ordine Decimarum Possessores ad portionem congruam tenentur. 269
- §. 13. An Decimæ infundatæ portioni congruæ sint subjectæ? 270
- §. 14. Portio congrua in re certa peti potest. 272
- §. 15. Qui competentiam petere possint? ibid.
- §. 16. Quæ in competentiam seu congruam portionem imputanda sint? 273
- §. 17. An in taxanda portione congrua attendenda sint oblationes, præsertim quæ offeruntur in administratione Sacramentorum? ibid.
- §. 18. Honoraria Missarum in competentiam minimè imputanda. 275
- §. 19. An nulla accidentia in congruam portionem imputanda? 276
- §. 20. Quis sit Judex competens in materia Competentiæ. 278

APPENDIX PRIMA.

Responsum Doctorum Lovanicensium in materia competentie. ibid.

APPENDIX SECUNDA.

Sententia extensa Concilii Brabantie in causa competentie. 280

DISSERTATIO

Ad Regulam: In dubiis semita tutior est eligenda, probatam à SS. PP. CLEMENTE III. in Cap. 12. & de Homicid. & Innocentio III. in Cap. 5. & De Clerico excom. Ministr. 282

EXPOSITIO
REGULÆ JURIS.

In pari delicto vel causa melior est conditio possidentis, ut vel alibi exprimitur: In pari causa possessor potior habetur. 286

§. I.

Quid sit possessio; & in quo potissimum conditio possidentis sit melior? 286

§. 2. Non sequitur: Judex possessionem rei à possessore auferre non potest, nisi actor probet, ergo & possessor rem justè retinet, donec actor sufficienter contrarium probet. ibid.

§. 3. Regula: In pari causa melior est conditio possidentis, nullum novum jus tribuit possessori rem retinendi. 287

§. 4. Ex antedictis consecrarium ostenditur, quòd Regula: In pari causa, &c. potissimum sibi lo-

cum vindicet in foro externo. ibid.

§. 5. Ex prædictis ulterius concluditur, quòd Regula: In pari causa, &c. malè assumatur, etiam in materia justitiæ, tanquam titulus sufficiens, qui possessorem ex speculativo dubio faciat prædicè certum. 288

§. 6. Quomodo possessores in dubio, num res sit aliena, in foro interno procedere debeant. ibid.

§. 7. Regula: In pari causa, &c. nullà ratione extramateriam justitiæ locum habere potest. 289

§. 8. Probatur ex Jure Canonico, in dubio si ve facti si ve juris, nullà habità ratione possessionis libertatis tutius semper esse sequendum. ibid.

REPAGULUM CANONICUM

Adversus nimiam Exemptionum à Jurisdictione Episcoporum extensionem.

Cui præmittitur brevis discussio hujus Propositionis; Quocunque Titulo quis Beneficium Ecclesiasticum mediante temporali assequatur, Simoniam jure naturali prohibitam incurrit. Hoc temporale si PENSIONEM voces, IN VOCE non in re distinctio erit. 291

PARS PRIMA.

Discutitur sequens Propositio: Quocunque Titulo si ve collationis, si ve permutationis, si ve resignationis quis Beneficium Ecclesiasticum mediante temporali assequatur, Simoniam Jure naturali prohibitam incurrit. Hoc temporale si PENSIONEM voces, IN VOCE, non in re distinctio erit. 294

§. I.

Expenditur primum membrum superioris Propositionis. 294

§. 2. Ostenditur secundum membrum Propositionis necessario consequi ex primo. ibid.

§. 3. Ex secundo Propositionis membro consequens

non est omnem omninò Pensionis creationem esse Simoniacam, aut omnes, qui Beneficium Ecclesiasticum suscipiunt cum onere solvendi annuam Pensionem esse Simoniacos. 296

§. 4. Exempla Pensionum, quæ in antiquis Ecclesiæ monumentis occurrunt, nullatenus favent Pensioni, qua mediante quis Beneficium asse-

Index Capitum

- assequitur. 296
- §. 5. Pensiones, quibus mediantibus ad Beneficium Ecclesiasticum ascenditur, fundamentum non habent in Cap. 21. de Præbendis. ibid.
- §. 6. Ex veterum Canonistarum sententia pensiones, quæ à pactione Partium initium sumunt, improbantur in Cap. 21. de Præbendis. 297
- §. 7. Ex modo procedendi Pensionariorum evincitur, plurimas hodie Beneficiorum resignationes sub Pensione, de Simonia admodum esse suspectas. ibid.

P A R S S E C U N D A.

De Repagulo nimia Exemptionum extensivo obiecto.

CAPUT I.

Proponuntur varia Regulæ in materia Exemptionum à Canonistis communiter receptæ.

R E G U L A P R I M A.

- Episcopus de jure communi fundat suam jurisdictionem in omnia Monasteria sue Diocesis.* 298
- Regula II. *Quousque exemptio dubia, Episcopus jurisdictionem suam exercere potest.* ibid.
- Regula III. *De exemptionibus judicandum est ex tenore privilegiorum ipsaque Privilegia Ordinariis exhibenda sunt.* 299
- Regula IV. *Exemptiones utpote odiosæ strictè sunt interpretandæ.* ibid.
- Regula V. *Exemptus sub una qualitate non propterea est exemptus consideratus sub alia qualitate.* ibid.
- Regula VI. *Receptio alicujus loci aut personæ in protectionem Sedis Apostolicæ non arguit eiusdem exemptionem.* 300
- Regula VII. *Exemptiones non nisi justa de causa, utilitatem necessitatemve Ecclesiæ concernente, sunt concedendæ.* 301
- Regula VIII. *Exempti tenentur Legibus Episcoporum in materia communi.* ibid.
- Regula IX. *Exemptiones à jurisdictione Episcoporum ad functiones Hierarchicas non extenduntur.* 302
- Regula X. *Jurisdictio delegata data Episcopis in exemptos, non tollit ordinariam, illaque concessa omnia censentur Episcopis competere, ac si exemplo foret sublata.* ibid.

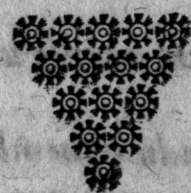
CAPUT II.

Proponuntur varia Corollaria ex Regulis ante traditis: & unà referuntur ac refelluntur contraria Recentiorum quorundam asserta.

§. I.

- Varia Corollaria ex Regula IV. 303
- §. 2. *Primum assertum Regule IV. adversum exemptiones in favorem Regularium largissimè sunt interpretandæ.* 304
- §. 3. *Secundum assertum Regule IV. & Corollariis inde deductis contrarium, Privilegia per Tridentinum non censentur revocata, nisi EXPRESSA eorum sit revocatio, per privilegia verò Tridentino est derogatum, licet non sit EXPRESSA ejus derogatio.* 305
- §. 4. *Corollarium primum ex Regula V. & IX. Exemptio Regularibus aliisve concessa, illos non concernit, quatenus sunt cooperatores aut subsidiarii Episcoporum.* 306

- §. 5. *Secundum Corollarium ex Regula V. & IX. Regularium exemptio non extenditur ad minus Confectarii.* ibid.
- §. 6. *Ulterius consecrarium ex præcedenti: Episcopus potest pro libitu approbationem Regularium restringere ac modificare, suspendere ac revocare.* 307
- §. 7. *Primum assertum contrarium prædictis Corollariis; Regulares non accipiunt jurisdictionem ad audiendas Confessiones sæcularium IMMEDIATE ab Episcopis sed à Pontifice.* 308
- §. 8. *Secundum assertum prædictis Corollariis contrarium: Episcopus non potest approbationem Regularium pro arbitrio sua limitare, aut datam suspendere aut revocare.* 310
- §. 9. *Ex Regula IX. consecrarium est, Regulas quoad prædicationem Episcopis omnino esse subiectos.* 311
- §. 10. *Ex Regula V. & IX. consecrarium est, Exemptiones Regularium ad sacras Ordinationes non extendi, ipsosque à proprio Episcopo, prævio examine, & servatis interstitiis ordinandos.* 312
- §. 11. *Varia asserta prædictis Corollariis contraria.* 313
- §. 12. *Ex Regula VIII. consecrarium est, Exemptos teneri Ordinationibus Episcoporum: circa celebrationem Missæ expositionem & circumgestionem Venerabilis & similes in materia communi.* 414
- §. 13. *Assertum contrarium Regule VII. & Corollariis inde deductis: Regulares non tenentur Legibus Episcoporum etiam VI DIRECTIVA; possuntque sine licentia Ordinarii Venerabile PUBLICE in suis Ecclesiis populo adorandum exponere.* 316
- §. 14. *Ex Regula X. consecrarium est, Episcopum posse per juris remedia procedere contra Regulares exemptos in casibus, in quibus ordinaria vel delegata potestas ipsis competit; posseque ab ipsis petere REVERENTIAM ET OBEDIENTIAM DEBITAM.* 317
- §. 15. *Assertum Regule X. & Corollario inde deducto contrarium, Episcopi non possunt à Regularibus exemptis exigere REVERENTIAM & OBEDIENTIAM.* 318
- Epilogus secundæ partis.* 319

Differtatio Canonica ad Leg. Jul. de Ambitu, &c.

§. I.		§. 11. Quid jam pridem in Gallia contra officiorum venalitatem decretum?	ibid.
Analogia inter crimen Simonie & crimen Ambitus.	321	§. 12. Quomodo ex prædictis Constitutionibus sensim in Gallia recessum?	324
§. 2. Vetustissimis Romanorum legibus repressus Ambitus.	ibid.	§. 13. Quid jam pridem Principes nostri contra venalitatem officiorum decreverint?	ibid.
§. 3. Constantini M. adversus honorum nundinationem sanctiones.	ibid.	§. 14. De recentiore Philippi IV. ordinatione	ibid.
§. 4. Quid adversus eandem sanciverint Constantini filii?	ibid.	§. 15. De juramento à Philippo IV. præscripto.	ibid.
§. 5. Juliani Imp. contra venalitatem officiorum sanctiones.	322	§. 16. De juramento nihil pro officiis recipiendi.	325
§. 6. Venalitas officiorum invaluerat sub Theodosio M. & quæ inde mala?	ibid.	§. 17. Formulæ juramenti omne munus, etiam ab obsequio & lingua excludunt.	ibid.
§. 7. Huic vitio se opposuere Honorius & Arcadius Theodosii filii.	ibid.	§. 18. Similes omnem speciem venditionis vel emptionis directæ vel indirectæ.	ibid.
§. 8. Theodosii Junioris contra venalitatem officiorum constitutio.	ibid.	§. 19. Pallia, quibus venalitas officiorum & falsa juramenta teguntur.	ibid.
§. 9. De Sanctione Justiniani in Novella 8.	323	§. 20. Incommoda ex venalitate officiorum in rempublicam redundantia.	326
§. 10. Quid per suffragia intelligat Justinianus? & de juramento ab ipso præscripto.	ibid.		

Differtatio Canonica de pristinis Altarium & Ecclesiarum Incorporationibus & Donationibus.

CAPUT I.

De Clausulis quibusdam, quæ Concessionibus Ecclesiarum & Altarium inferi consueverunt.

§. I.

DE Clausula: Concedimus libera absque persona.	328
§. 2. De Clausula: Itatamen ut de reditu Episcopali Nobis aut Ministris Abbatissa quotannis respondeat.	329
§. 3. De Clausula in Concessione Burchardi his verbis expressa: Et Presbyter ubi constitutus de manu Nostra curam accipiat.	330
§. 4. De Clausula: Et Capitula Archidiaconi & Decani custodiat.	ibid.
§. 5. De Clausula: Salvo Jure tertii sine sine præjudicio Juris alteri quæ sit.	331

CAPUT II.

De variis Speciebus Concessionum Ecclesiarum, & qui earum effectus.

§. I.

PROponuntur variæ species concessionis seu incorporationis Ecclesiarum.	332
§. 2. Quando censeatur Ecclesia concessa quoad temporalia?	ibid.
§. 3. Ecclesiæ Monasteriis vel Capitulis concessæ quoad temporalia censeantur eis appropriatæ.	333
§. 4. Per concessionem Ecclesiarum quoad temporalia, censeatur etiam datum Jus ad Decimas Novales.	ibid.

§. 5. Vigore concessionis Ecclesiarum quoad temporalia transeunt Jura primitivi Pastoris in Monasteria etiam Monialium, & ad Ordines militares.	334

CAPUT III.

De Presbyteris seu Vicariis præficiendis Ecclesiis incorporatis, & horum congrua portione sive competentia.

§. I.

PER concessionem Ecclesiarum consequuntur Monasteria & Capitula præsentationem Vicarii seu Pastoris.	335
§. 2. Vicarii perpetui Ecclesiis incorporatis præfecti sunt veri curati Pastores.	ibid.
§. 3. Temporalia non competunt Monasteriis vel Capitulis, nisi prius detrahatur portio congrua Parochorum seu Vicariorum.	336
§. 4. De modo, quo Decimæ olim in portionem congruam fuerint assignatæ.	ibid.
§. 5. Quid Synodus Trident. circa portionem congruam, & signanter in re certa assignandam decreverit?	327
§. 6. Magis convenit Pastoribus competentia in re certa, quàm portio decimarum.	338
§. 7. Si Vicarius, abdicatâ portione decimarum, obtinuerit auctoritate ordinarii competentiam in re certa, hæc surrogatio etiam obligat Successores.	339
§. 8. Vicarius sive Curatus habens plenam competentiam in re certa nullum jus habet ad decimas Novales.	ibid.
§. 9. Ostenditur, quòd Vicarius seu Pastor in	Leest

Index Capitulum

- Leest, accipiendo competentiam in re certa factus sit, se omni jure ad Decimas renuntiasset.* 340
- §. 10. *De praxi Regni Gallie circa competentiam Vicariorum seu Pastorum, signanter post Edictum Regium de Anno 1686.*
- CAPUT IV.
De Prescriptione juris Decimandi notanter univrsi.
- §. 1.
- Quomodo acquiratur possessio iurium incorporalium.* 341
- §. 2. *Quomodo acquiratur quasi possessio juris univrsi?* 342
- §. 3. *Quid requiratur ad prescriptionem juris levandi Decimas Novalis.* ibid.
- §. 4. *An Monasterio vel Capitulo, cui Ecclesia Parochialis est incorporata quoad temporalia, resistat jus Commune in perceptione Decimarum Novalium.* 343
- §. 5. *Monasterium Cortenbergense fuit in quasi possessione juris univrsi levandi Decimas Novalis per Parochiam de Leest, nec ei jus commune resistit.* 344

F I N I S.

